

Granstorp

Känd boplats 1627-1785

Ett problem , när man ska skriva om Granstorps historia , är att det finns ett Granstorp både i Kvillinge och i Simonstorp .Här har vi tänkt att berätta om Granstorp i Kvillinge . I äldre boskapslängder , mantalslängder och domböcker står det ofta inte vilket Granstorp, som avses. Man får försöka utröna det av sammanhanget , vilket ibland är alldeles omöjligt och ibland känns ganska självklart .

Det första året , då vi kan förknippa någon person med Granstorp , har vi räknat fram ur en dödlängd från 1690 . Då begravdes Jönses hustru i Torshag . Det står , att hon var född i Granstorp , och att hon var 63 år gammal . Alltså borde hon ha varit född i Granstorp 1627 . Här är det ganska säkert Granstorp i Kvillinge , annars hade nog kvillingeprästen skrivit Granstorp i Simonstorp eller bara Simonstorp . Namnen på Jönses hustru eller hennes föräldrar känner vi inte . År 1633 hade änkan i Granstorp en ko enligt boskapslängden . Här är det svårare att avgöra vilket Granstorp , som avses . I längden är det placerat mellan Tegnetorp och Mela . Granstorp i Simonstorp ligger i närheten av Tegnetorp . Granstorp i Kvillinge är en av Melas ganska avlägsna grannar .

På en karta från 1703 är Granstorp markerat norr om Gransjön och öster om vägen mot Sten . Bostadshuset låg i det område , som nu heter Södra Granstorp . Vi har placerat torpskylten på Modo Skog AB:s mark utanför sommarstugutomterna . Det var det närmaste vi kunde komma .

Till kartan 1703 finns en beskrivning . Den berättar att Granstorp ligger i Östergötland , Bråbo härad och Kvillinge socken på allmanningen i skogsbygden , en mil nordost om Norrköping och en fjärdedels mil från stora landsvägen från Norrköping över Kolmården . Lantmätare Anders Ahlgren mäter , ritar , beräknar och beskriver . Det finns ingen humlegård. Åkern ger andra kornet . Ängarna ger knappt åtta lass hö . Åkern är merendels årligen i säde , alltså inte i träda . I Gransjön och Glottern kan man fånga abborre , gädda , mört och någon ål. Bete och skog till husbehov finnes . Utmarken är bergig och bevuxen med gran , tall , björk och al .

Det var Petter Hellweg på Rodga , som var orsak till lantmätarens besök . 1681 fick Hellweg rätt att använda ett antal oskattlagda torp på häradsmarken bl a Granstorp . 1701 ansökte han och beviljades att få skatteköpa torpställena .

I "Qvillinge Fattigas ALMOSE-BOOK" påbörjad 1675 delar kyrkoherde Lysing in de fattiga i fyra grupper :

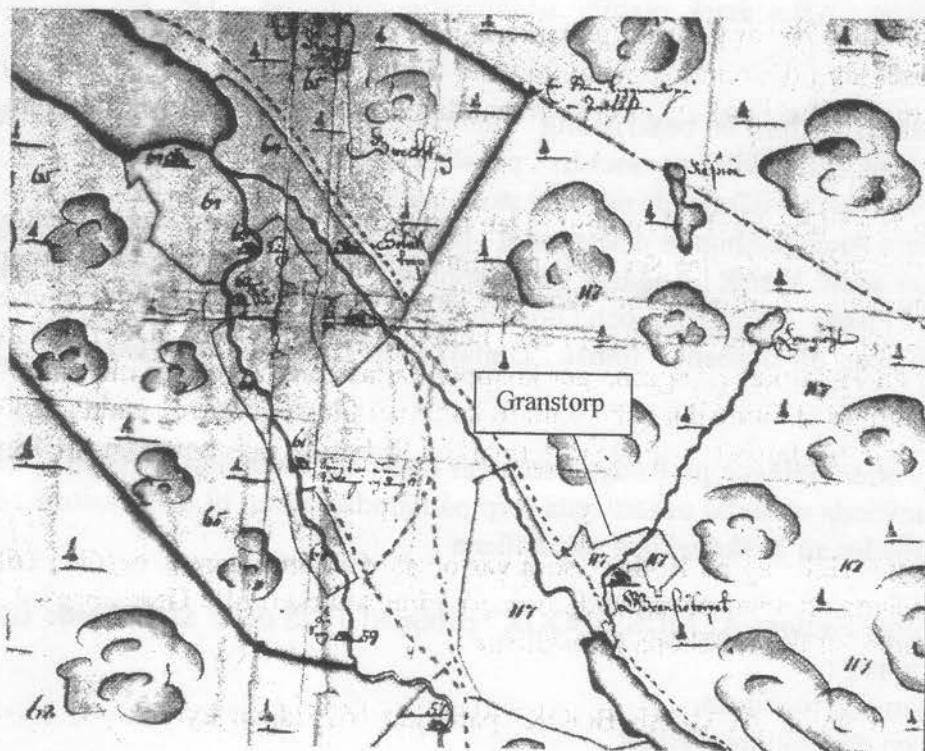
- I Hoopen dhe torftigste
- II Hoopen dhe mindre torftige
- III Hoopen dhe än mindre torftige
- IV Hoopen fattiga knechtehustrur

Månses Brita i Granstorp fick bidrag 1675 och 1678 . Hon hörde till grupp III . Åren 1700 och 1702 var det bättre tider i Granstorp , åtminstone för Jöns . Han bidrog till de fattigas nödtorft med kött och brödkakor .

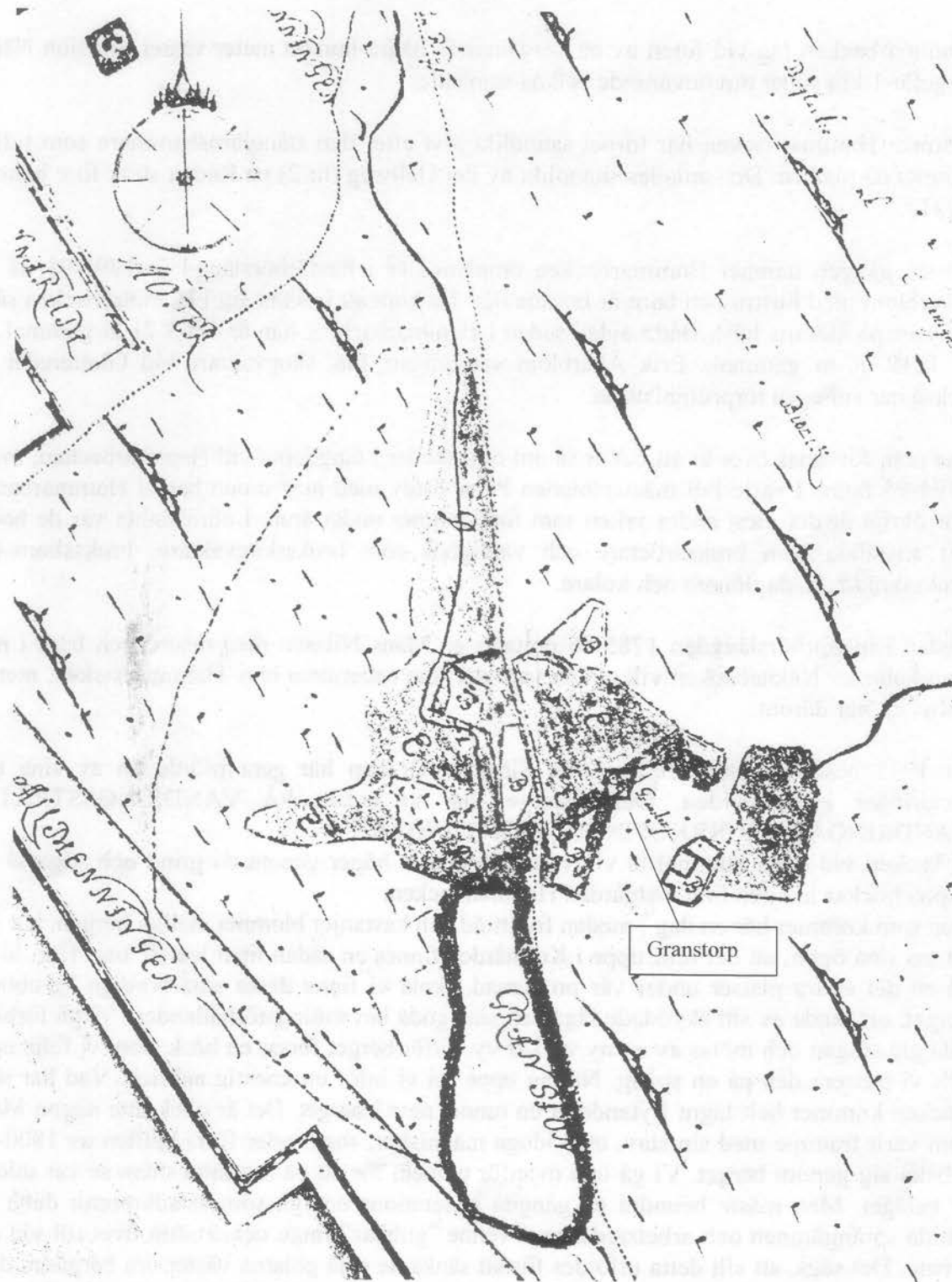
Yrkesbeteckningarna på dem , som bott i Granstorp har växlat . Det har varit torpare ,

smeder , arbetare , kolare , stavrumshuggare , bruksarbetare och spinnerskor . Ibland står det rätt och slätt bara änkan , gumman eller inhysesjon . Påfallande många änkor tycks ha fått sitt husrum i Granstorp . En av de sista som bodde i Granstorp var änkan Ingeborg Svensdotter , som dog 1785 .

Efter 1785 finns inte Granstorp med i husförhörslängderna . I 71 år är det borta . 1856 dyker ett nytt Granstorp upp i husförhörslängden . Bråbo häradskarta 1868 - 1871 visar , att det ligger söder om Gransjön och väster om vägen , d v s på den plats , där det nuvarande Granstorp ligger .

Del av Anders Mörns karta år 1708 visande Granstorp. Här kallat Gransjötorpet.

Del av Ahlgrens karta från år 1703, visande Granstorp med inägor.

Försvunna backstugor torp och gårdar

Del I

Kvillinge sockens skogsbygd

Av torpruincirkeln

Utgiven av Bråbo hembygdsförening 2001

Förord

Bästa läsare!

Vi hoppas att denna lilla skrift kommer att ge Dig en trevlig lässtund och kanske även inspirera Dig till en vandring till någon eller några av de platser, som här berättas om. År 1998 startades en torpruincirkel bestående av medlemmar från Bråbo hembygdsförening och Simonstorps hembygdscirkel. Den har nu pågått i ungefär tre år fram till år 2001 med att samla in och sammanställa källmaterialet. Huvudsyftet med cirkeln var dels att sätta ut skyltar på alla skyltlösa torpruiner inom Kvillinge skogsbygd med en kort beskrivning av platsens historik. Totalt har 31 st skyltar placerats ut i Kvillinge socken. Dels var huvudsyftet också att ge ut någon form av dokumentation eller skrift från allt det källmaterial vi samlat på oss. Tillvägagångssättet var att samla in så mycket information som möjligt om de individuella torpen, helst baserat på historiska fakta från originalkällor. Vi har besökt och kontaktat alla möjliga arkiv och instanser. Lantmäteriet i Gävle och Linköping besöktes och kartmaterial har studerats på plats. Domböcker, jordeböcker och mantalslängder var givande källor till forskning vid besök i landsarkivet Vadstena. Riksarkivets depå SVAR i Ramsele levererade mikrokort över äldre kyrkoarkivens material på beställning. Pastorexpeditionen i Kvillinge stod till tjänst med nyare material. Andra forskares material har också använts, men bara där det egna materialet inte räckt till.

Fältarbetet har varit omfattande. Att hitta en bosättning som "försvann" i tät skogbeväxt terräng för ett par hundra år sedan är inte det allra lättaste. Men själva sökande var roligt! De flesta platserna är nu kartlagda, där husgrunder, jordkällare, vattenkällor och inägor markerats. De ingår sedan i vår omfattande informationsbank. Gamla kartor, köpekontrakt och muntliga berättelser har också samlats in. En del gamla fotografier på gamla torp har också kommit oss till handa. Vi tackar alla enskilda personer som välvilligt lånat oss familjematerial eller gamla fotografier till kopiering. Också bemötandet från alla berörda markägare har genomgående varit positivt och lett till endast goda erfarenheter. För att bestrida kostnaderna för tillverkning av skyltarna har vi fått generösa bidrag från Bråbo Mekaniska Verkstad AB; Lions Club, Åby; MoDo skog AB; Norrköpings kommun och Söderstadens Gravyr. MoDo Skog AB har efter att vårt arbete påbörjats bytt namn till Holmen Skog AB. Vi använder genomgående det förstnämnda namnet. Uppsättningsarbetet har skett genom ideellt arbete.

Med utgivningen av denna skrift har vi nått slutmålet och vi vill gärna dela med oss av vår samlade kunskap om gamla torp. Förresten är ordet "slutmålet" kanske fel. Om någon läsare har kompletterande information och synpunkter eller fotografier och dokumentation över dessa torp, vore vi i torpruincirkeln oerhört glada om vi kan få ta del av detta.

Vi har haft mycken glädje av vårt arbete under dessa år och det är inte utan att man känner en viss samhörighet med de torpare och deras miljö som vi har försökt beskriva.

Ett varmt och erkännande tack till alla dessa hårt betungade torpare som gav själsligt innehåll till bokens torra fakta.

Vi vördar ert minne.
Torpruincirkeln

Vi som deltagit i cirkeln är:
Initiativtagare och cirkelledare Tord Gustafsson

Arne Andersson
Ove Moberg
Berit Rydvall

Tommy Dahlgren
Marianne Månson
Torbjörn Rydvall

Siw Johansson
Philip K Nelson

Ingrid Jörgensen
Christina Rolf